

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 508/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **MAZA, spol. s r.o.**, Partizánska 45, Bardejov, IČO 36 467 774, zastúpenej JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátkou, Podbrezovská 34, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/35/2024 z 30. júna 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že na Okresnom súde Bardejov bolo na základe žaloby mesta Poprad proti sťažovateľke ako žalovanej vedené konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov vo vlastníctve žalobcu sťažovateľkou bez akéhokoľvek platného právneho titulu. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5C/12/2022 zo 7. marca 2023 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobcovi uplatnenú sumu, vychádzajúc z nesporného zistenia, ktoré sťažovateľka hodnoverne nevyvrátila rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, že na pozemkoch žalobcu je postavená stavba – nákupné stredisko Slovenka, ktorá je vo vlastníctve sťažovateľky, ktorá sa takto na jeho úkor bezdôvodne obohacuje.

3. Krajský súd v Prešove na odvolanie sťažovateľky rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny, racionálny, presvedčivý a spravodlivý rozsudkom sp. zn. 3Co/38/2023 zo 7. novembra

2023, poukazujúc na rozsudok okresného súdu sp. zn. 11C 54/2018 z 26. novembra 2021, z ktorého považoval za preukázané, že žalobca nadobudol „*vlastnícke právo k sporným pozemkom priamo zo zákona o majetku obcí*,“ teda iným spôsobom, ako to deklarovalo rozhodnutie Správy katastra Poprad č. C 51/2006.

4. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 9Cdo/35/2024 z 30. júna 2025 dovolanie sťažovateľky odmietol.

5. Otázka právneho statusu dotknutých pozemkov sa riešila v ďalších troch súdnych konaniach.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky podané podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odmietol ako neprípustné, čo sťažovateľka považuje za arbitrárne posúdenie. Sťažovateľka uvádza, že krajský súd bez tvrdenia žalobcu mu prisúdil iný titul nadobudnutia vlastníctva k zastavaným pozemkom, teda nie vydržanie, ale podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“) bez uvedenia konkrétneho ustanovenia tohto zákona, teda nepreskúmateľne a svojvoľne, tiež nerešpektoval časové údaje o skutočnostiach súvisiacich s právami k dotknutým nehnuteľnostiam.

7. Krajský súd tiež svojvoľne posúdil námietku sťažovateľky o neexistencii podmienok na prechod vlastníctva uvedených parciel z majetku štátu do majetku obce na základe zákona o majetku obcí ako neprípustnú novotu v odvolacom konaní, keďže nešlo o skutkovú námietku nových dôkazov, ale o právnu námietku, na ktorú sa nevzťahuje uvedený inštitút, a jednak aj pre skutkovú námietku by existovala výnimka v § 366 písm. c) CSP, pre ktorú ustupuje princíp zákazu novôt záujmu na preskúmaní správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie.

8. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP bola spôsobilá založiť aj ďalšia námietka sťažovateľky spočívajúca v tvrdení, že odvolací súd odmietol vykonať navrhnutý dôkaz podľa § 185 ods. 2 CSP, hoci išlo o skutočnosti, ktoré vyplývali z verejného registra (katastra nehnuteľností), ktoré by určite nepotvrdili aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu v tomto konaní, ktorú súdy skúmajú aj *ex offico*. Išlo teda o vadu tzv. opomenutého dôkazu, o ktorom v konaní nebolo rozhodnuté, prípadne o dôkaz, ktorým sa súd bez adekvátneho odôvodnenia nezaoberal.

9. Sťažovateľka zastáva názor, že hodnotenie dôkazov je preskúmateľné aj v dovolacom konaní z hľadiska či nie je natoľko svojvoľné, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie. Uvedené nie je v rozpore s § 442 CSP, podľa ktorého je dovolací súd viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil nižší súd. Preskúmanie hodnotenia dôkazov je preskúmaním procesného postupu súdu pri tejto činnosti, nie je prehodnocovaním dôkazov.

10. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky podané pre nesprávne právne posúdenie odmietol ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi podľa § 447 písm. f) CSP, keďže podľa neho tvrdený dovolací dôvod sťažovateľka nevymedzila v súlade s § 432 CSP. Dovolací súd iba konštatoval, že sťažovateľka nekonkretizovala právnu otázku, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú tiež neoznačila, ani nepomenovala, ako mala byť táto otázka správne riešená.

11. Sťažovateľka uvádza, že právnu otázku v dovolaní vymedzila tak, že žalobca nemohol byť vlastníkom zastavaných parciel z dôvodu, že pre ich vydržanie mu chýbala faktická držba a že prechodu majetku zo strany štátu na mesto bránil zákon o majetku obcí. Túto argumentáciu sťažovateľka uplatnila už pred okresným súdom a následne aj v podanom odvolaní, a nie až v dovolaní, ako to chybné uzavrel dovolací súd. Argumentácia najvyššieho súdu je preto v tejto časti neadresná a aj celkom nesprávna.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie rovnosti strán v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky v konaní o žalobe mesta Poprad proti sťažovateľke o vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie dotknutých pozemkov vo vlastníctve žalobcu, na ktorých je postavená stavba vo vlastníctve sťažovateľky. Podľa názoru sťažovateľky je napadnuté uznesenie arbitrárne, pretože najvyšší súd nesprávne posúdil ňou uplatnené dovolacie dôvody a svoje závery ústavne nekonformne odôvodnil.

13. Integrálnou súčasťou práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy) je povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, čo predstavuje záruku toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Náležité odôvodnenie rozhodnutia ako prostriedok k zamedzeniu svojvôle súdu má súčasne zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť jeho rozhodovania. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu má účastník konania právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka (resp. strany) na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 176/2020).

14. Uvedené východiská bol povinný pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky rešpektovať aj najvyšší súd, preto sa ústavný súd v rámci predbežného prerokovania relevantnej časti ústavnej sťažnosti oboznámil s tou časťou odôvodnenia jeho napadnutého rozhodnutia, ktorá je pre zhodnotenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti podstatná, a súčasne sa zameril na posúdenie, či zo strany najvyššieho súdu skutočne došlo k splneniu požiadaviek kladených na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, a to v kontexte sťažnostných námietok sťažovateľky.

15. Ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania, resp. v prípade dovolania podaného z dôvodu zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP] otázka posúdenia prípustnosti a dôvodnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne

udržateľné (IV. ÚS 198/2020, IV. ÚS 231/2021). Zároveň ústavný súd svojimi rozhodnutiami oponuje najvyššiemu súdu vtedy, ak tento dovolania posudzuje príliš formalisticky a reštriktívne so zreteľom na skutočný obsah dovolania a princíp materiálneho (nie formálneho) posúdenia existencie dôvodov zakladajúcich možnosť dovolacieho prieskumu (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012, IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 231/2021).

16. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka namieta jeho nedostatočné odôvodnenie v súvislosti s posudzovaním uplatnenej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ako i nesprávne závery dovolacieho súdu vo vzťahu k posudzovaniu dôvodnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Úlohou ústavného súdu bolo pri predbežnom prejednaní ústavnej sťažnosti zistiť, či najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil odmietnutie dovolania sťažovateľky.

17. K prípustnosti vady konania podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd uviedol, že sa nestotožnil s výhradou sťažovateľky o absencii právnej argumentácie súdu konkrétnymi ustanoveniami zákona o majetku obcí, ktorými mal byť odôvodnený titul nadobudnutia vlastníckeho práva žalobcu, pretože súd vychádzal z odôvodnenia rozsudku okresného súdu v konaní pod sp. zn. 11C/54/2018 (zamietnutie žaloby sťažovateľky o určenie vlastníckeho práva k sporným pozemkom, pozn.), preto nebol dôvod sa opätovne nimi zaoberať v odôvodnení napadnutého rozsudku (bod 15 odôvodnenia).

18. K nedostatkom v procese dokazovania (hodnotenie dokazovania, nevykonanie dôkazov) dovolací súd uviedol, že ak aj súd niektorý navrhnutý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (bod 23 odôvodnenia), a navyše navrhnuté dôkazy zadovážením stavebno-právnej dokumentácie stavby a vyžiadaním zbierky listín vzťahujúcej sa na dotknutý list vlastníctva nemali význam pre rozhodnutie, čiže nešlo o tzv. opomenutý dôkaz (ako to uvádza sťažovateľka), pretože nižšie súdy vychádzali z materiálnej publicity katastra, v zmysle ktorej sú údaje katastra uvedené v § 70 katastrálneho zákona záväzné, ide o vyvrátiteľnú právnu domnienku, ktorú sťažovateľka v konaní nespochybnila (bod 26 odôvodnenia).

19. Najvyšší súd tiež konštatoval, že vykonávanie dôkazov, hoci aj vyplývajúcich z verejných registrov (§ 185 ods. 2 CSP), neznamená ich vykonanie *ex officio* na účely preukázania opaku vo vzťahu k nadobudnutiu vlastníckeho práva ako spornej skutočnosti medzi stranami (bod 27 odôvodnenia). V ďalšom najvyšší súd poukázal na záväznosť skutkového stavu zisteného súdmi nižšej inštancie (bod 28 odôvodnenia). Námietku sťažovateľky týkajúcu sa nesprávneho hodnotenia dôkazov posúdil ako nespôsobilú založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (body 30 a 31 odôvodnenia), ale zároveň pripustil kontrolu postupu súdu pri procese jeho zisťovania (bod 32 odôvodnenia).

20. Z napadnutého rozhodnutia je evidentné, že dovolací súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal dostatočne. Skutočnosť, že vadu zmätočnosti posúdil inak, než by zodpovedalo predstave sťažovateľky, ešte neznamená porušenie jej práv. Pokiaľ ide o posúdenie dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, odôvodnenie napadnutého uznesenia poskytlo sťažovateľke dostatočné a ústavne konformné odpovede na všetky jej uplatnené dovolacie námietky. Ak sťažovateľka atakovala správnosť právneho záveru o nemožnosti nadobudnutia vlastníckeho práva žalobcom vydržaním, poukazujúc na vývoj prevodov majetku štátu, a túto námietku

neuplatnila v rámci svojho odvolania, taká námietka nemôže byť posúdená v dovolacom konaní. Napokon nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

21. K sťažovateľkinej námietke o nesprávnom procesnom postupe spočívajúceho v hodnotení dokazovania ústavný súd dodáva, že ide o myšlienkovú činnosť súdu, ktorou sa posudzuje pravdivosť a dôležitosť vykonaných dôkazov v ich vzájomnej súvislosti vo vzťahu k predmetu konania; súd nie je pri danej činnosti obmedzovaný zákonnými predpismi v tom zmysle, ako má jednotlivé dôkazy hodnotiť, nejde teda o postup súdu, ktorý má procesný základ, ako sa to snaží prezentovať sťažovateľka. Závažné deficity v samotnom procese dokazovania neboli zo strany dovolacieho súdu identifikované, teda z tohto dôvodu nedošlo ani k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie.

22. Z ústavnoprávneho hľadiska je potrebné uviesť, že všeobecné súdy opreli svoje rozhodnutie o adekvátne dôkazy, ktoré im umožnili zistiť skutkový stav veci v rozsahu, ktorý bol nevyhnutný pre ich rozhodnutie. Úvahy, ktorými sa riadili pri ich hodnotení, vysvetlili dostatočne na to, aby poskytli potrebný podklad na kontrolu správnosti na nich založených skutkových záverov. Hodnotenie dôkazov a k tomu prijaté skutkové závery nie sú výrazom zjavného faktického omylu či logického (vnútorného) excesu, ktorý by vybočoval zo zásad spravodlivého procesu. Sťažovateľská argumentácia sťažovateľky uvedené závery nespochybnila.

23. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 CSP najvyšší súd uviedol, že námietka sťažovateľky, že záver súdov o nadobudnutí dotknutých zastavaných pozemkov žalobcom podľa zákona o majetku obcí je v priamom rozpore s jeho kogentnou úpravou [§ 15c ods. 1 písm. a), v zmysle ktorého do vlastníctva obcí neprechádzajú pozemky zastavané, na ktorých sú umiestnené budovy a iné stavby], bola podľa najvyššieho súdu uplatnená až v dovolaní, a preto ju pre nedostatok svojej právomoci nemohol posúdiť (body 35 a 36 v spojení s bodmi 39 a 40 odôvodnenia). Uvedené tvrdenie najvyššieho súdu sťažovateľka nevyvrátila. Z predloženého rozsudku krajského súdu, ako aj odvolania sťažovateľky vyplýva, že v odvolaní uplatnila odlišnú námietku, a to že žalobcovi nemôže svedčiť vlastníctvo k dotknutým pozemkom, pretože neboli splnené podmienky na prechod majetku zo štátu do vlastníctva obce v zmysle zákona o majetku obcí, teda a) existencia vlastníckeho práva ku dňu účinnosti zákona, b) existencia práva hospodárenia ku dňu účinnosti zákona ani c) reálne hospodárenie svedčiace obci ku dňu účinnosti zákona (24. 5. 1991). Predmetná odvolacia námietka bola odvolacím súdom napokon posúdená ako novota v konaní, na ktorú nemohol prihliadnuť pre nenaplnenie ani jedného z dôvodov podľa § 366 CSP (bod 18 odôvodnenia rozsudku krajského súdu), ktoré použite novoty v konaní umožňujú.

24. Podľa názoru dovolacieho súdu sťažovateľka tiež nekonkretizovala právnu otázku riešenú odvolacím súdom, od ktorej záviselo jeho rozhodnutie, a neuviedla, ako ju riešil odvolací súd, nevysvetlila, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú tiež neoznačila ani nepomenovala (body 42 až 44 odôvodnenia). V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na povinnosť kvalifikovane vymedziť relevantnú právnu otázku v súlade s § 432 ods. 2 CSP.

25. Zo zákonného textu vyplýva, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa odvíjajú od formulácie právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie dovolacieho súdu vo veci samej (ktorej riešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí), a zároveň od označenia

ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, od ktorej sa odvolací súd odklonil, resp. ktorá je ním rozhodovaná rozdielne alebo v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

26. Ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci dospel k záveru, že hoci dovolací súd, do ktorého rúk patrí posúdenie prípustnosti dovolania, nie je viazaný tým, čo uvedie dovolateľ vo vzťahu k jeho subjektívnemu záveru o prípustnosti dovolania v rozsahu dovolateľom konkrétne označených konkrétnych písmen v § 421 ods. 1 CSP, je povinnosťou dovolateľa vymedziť rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, a vymedziť dôvody dovolania pre nesprávne právne posúdenie (§ 421 ods. 1 v kontexte § 432 ods. 2 CSP) v tom zmysle, aby sa vylúčila alternatíva, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, čo nie je zákonný dôvod prípustnosti dovolania v rámci namietaného nesprávneho právneho posúdenia.

27. Ústavný súd na tomto mieste zdôrazňuje, že nie je ďalšou inštanciou (ani alternatívnou, ani mimoriadnou opravnou inštanciou) v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy, pričom vo svojej judikatúre sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010, III. ÚS 824/2016, IV. ÚS 553/2021, I. ÚS 694/2022, III. ÚS 117/202, IV. ÚS 305/2022, I. ÚS 685/2023).

28. Sumarizujúc uvedené, v medziach takto limitovaného prieskumu veci ústavný súd konštatuje, že nezistil v postupe a rozhodnutí najvyššieho súdu dôvody, pre ktoré by konštatoval porušenie práv sťažovateľky, ktorá svojou sťažnostnou argumentáciou stavia ústavný súd do pozície odvolacieho súdu. Záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky je založený na ústavne konformnom výklade právnej úpravy prípustnosti dovolania. Podľa názoru ústavného súdu preto nedošlo k zásahu do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy ani jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu